

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Hindenburg grozi z odstopom

Hindenburg odklanja podpis Youngovega načrta in likvidacijske pogodbe s Poljsko — Kriza se je vsled tega skrajno poostila in vlada bo najbrže že danes podala ostavko

Berlin, 11. marca. Notranjepolitična kriza se je v Nemčiji zadnje dni tako poostila, da skoraj ni videti nikakega izhoda. Odpor proti Youngovemu načrtu in likvidacijski pogodbi s Poljsko je zavzel tak obseg, da na sprejetje teh zakonov v državnem zboru ni niti več misliti. Vsa prizadevanja vlade za dosednji sporazum s strankami so ostala docela brezuspešna. Domnevalo se je, da bo vlada našla končno izhod iz tega nevzdržnega položaja na ta način, da bo predlagala razpust parlamenta in nove volitve.

Snoči pa so se v političnih krogih razširile alarmantne vesti, da se je ta poskus vlade razbil na odporu državnega predsednika Hindenburga. Nemški kancelar dr. Müller je včeraj popoldne poročal predsedniku Hindenburgu o položaju. Pri tej priliki je bilo tudi govora o tem, kako naj bi se rešila situacija. Pri tem je predsednik Hindenburg odločno odklonil predlog vlade, naj bi odredil razpust parlamenta in na podlagi ustavnih pooblastil sam podpisal odnosno ratificiral Youngov načrt in likvidacijske pogodbe s Poljsko. Po vestih, ki so razširjene v parlamentarnih krogih, je Hindenburg izjavil, da raje takoj odstopi, kakor pa da bi proti volji naroda prevzel odgovornost za te usodne zakone. Pač pa je predlagal, naj se izvrši o Youngovem načrtu in likvidacijski pogodbi s Poljsko ljudsko glasovanje.

Ker znači to stališče predsednika Hindenburga desavuiranje vlade, bo vlada bržkone še tekom današnjega dne podala ostavko. Kriza bo s tem dosegla vrhunec in se bo še bolj poostila, ker ni videti nikakega izhoda. Docela negotovo je tudi, kakšna bo v tem primeru usoda Youngovega načrta in v zvezi s tem haaških sporazumov.

Avstrijske notranje težave

Borba socialnih demokratov proti »terorskemu« zakonu — Gospodarski program Schobrove vlade

Dunaj, 11. marca. Kakor se pričakuje, bo tekoči teden politično precej zanimiv. Predvsem je treba razčistiti usodo zakona proti terorju, ki je povzročil konec zimskega zasedanja parlamenta precej težav. Socialni demokrati zastopajo mnenje, da zakona v dosedanjih spremenjenih oblikah ni mogoče sprejeti, zaradi česar obstruirajo na sejah pravnega odbora z dolgimi govori. Večinske stranke vztrajajo na tem, da je treba zakon proti terorju, ki je nekako dopolnilo ustavne reforme, čimprej sprejeti. V sredo bi se morala vršiti zadnja seja Narodnega sveta, ki pa ne bo zadnja, ker se bo tedaj zopet sestala plenarna seja gospodarske konference, čije komisije so deloma zaključile poverjeno jim delo. Zvezni kance-

lar dr. Schober je dal izjavo, v katerih napoveduje, da je vlada sama izdelala velikopotezni program za bodoče delo, ki ga bo predložila gospodarski konferenci. V tem načrtu so tudi številne nove gradnje, ki naj bi v doglednem času zaposlile najmanj 50.000 delavcev.

Dunaj, 11. marca. AA. Finančni odbor parlamenta je sprejel včeraj vladni načrt novega zakona o narodni banki, ki ureja pogodbo med vlado in narodno banko, določa razdelitev čistega dobička in podaljšuje način privilegij do leta 1957. Finančni minister Juch je branil vladni predlog proti očitkom socialnih demokratov in naglašal, da je vlada bila na mestu, ko je skrbela za solidnost narodne banke v času, ko gre za plačila v mednarodno reparacijsko banko.

Tudi Bolgari obsojajo komitske atentate

Ugotovitve mešane komisije — Odločna obsodba atentatorjev v bolgarskem tisku

Caribrod, 11. marca. Jugoslovensko-bolgarska mešana komisija, ki se je sestala v Caribrodu, da v smislu sofijskega sporazuma preišče atentate, ki so bili v zadnjem času izvršeni na našem ozemlju, je dokončala svoje delo in sestavila svoje predloge v obliki protokola, ki bo predložen obema vladama. Komisija je ugotovila, da so prišli atentatorji iz Bolgarije in se po izvršenih dejanjih spet pobegnili na Bolgarsko. Zato bo predložila vsa materiala o teh atentatih bolgarski vladi, da uvede proti krivcem kazenske zasledovanje.

Sofija, 11. marca. AA. O političnih atentatih, izvršenih na teritoriju kraljevine Jugoslavije, piše med drugim polslužbeni »De-

mokratski« zbor, da sledi:

Dejanja, slična onim, ki so se nedavno dogodila v Pirotu, Kočanah in Krivi Palanki, so izzvala povsod samo gnus in odvrtnost v vseh civiliziranih državah. Tudi Bolgarska je sprejela z istim gnusom te atentate in bolgarsko javno mnenje jih odločno odklanja brez ozira na to, kdo je atentate izvršil. Preko je bilo preveč krvi in bolgarsko meščanstvo ni tako neuvidevno, da bi pozdravilo in odobravalo takšna in slična dejanja. Mi energično odbijamo vsa sumničenja, izrečena proti Bolgarski. Mi obsojamo atentate, pa najsi so njihovi storilci navadni razbojniki ali politični zločinci.

S sredozemskim Locarnom ne bo nič

Francija bi znižala svojo tonažo le, če se sklene sredozemski Locarno, kar pa druge države odklanjajo

London, 11. marca. Včerajšnji razgovori med Macdonaldom in Briandom so se v glavnem nanašali na vprašanje, ali bi bilo Franciji mogoče popustiti pri sedanjih celokupni tonaži 724.000 ton. Kakor se zdi, bi bil Briand pripravljen na to le s pogojem, da se sklene splošna pogodba o Sredozemskem morju. Ostali

Belgijski kraljevski par v Egiptu
Aleksandrija, 11. marca. S parnikom »Esperia« sta prispela v Egipt belgijski kralj in kraljica. Belgijski kraljevski par je podpravljen v imenu egiptskega kralja princ Toussun.

Nesreča v rudniku

Amsterdam, 11. marca. AA. Po poročilu iz Ohia se je tamkaj ponesrečilo v premo-gokopu 98 rudarjev, ki jih je podšlo. Vsi so bili rešeni, razen 2, ki so ju mrtva po- -legli izpod ruševin.

V Strumici sta bila ranjena tudi dva Slovenca

Beograd, 11. marca. Pri atentatu v Strumici sta bila težko ranjena tudi dva slovenska geometra, g. Bogomil Vrtnik iz Maribora in France Kovačič iz Podrožnika. Oba sta bila še le pred par meseci premeščena v Srbijo v svrhu merjenja zemljišč za uvedbo katastra. Usodnega dne sta se proti večeru vrnila v Strumico. Nastanjena sta bila iznad kavarne »Ujedinjenje«. Zvečer sta bila v kavarni. Ko so padli prvi strelji, sta skupno z drugimi skočila proti izhodu, v tem trenutku pa je že eksplodirala bomba. Oba sta dobila, kakor večina ranjenec, težke poškodbe na nogah in spodnjem delu telesa. Danes so vse ranjence prepeljali v Štip, kjer bo tekom dneva izvršena operacija.

Stojadinovičev doktorat

Beograd, 11. marca. V pravdi beogradske občine proti bivšemu njenemu podpredsedniku dr. Kostu Jovanoviću se je očitalo v javnosti sedanjemu podpredsedniku beogradske občine dr. Miroslavu Stojadinoviću, da je njegov doktorat sporen. Sedaj je objavil dr. Stojadinović izjavo, v kateri pravi, da je dovršil pravno fakulteto v Lausanni in sicer na oddelku za socialne znanosti. Diploma mu je bila izdana pod št. 1620 z dne 16. julija l. 1919.

Konkurz beogradske tvornice bonbonov

Beograd, 11. marca. p. Pred beograjskim trgovskim sodiščem se je vršil danes narok konkurza tvornice bonbonov bratov Magdić. Branitelj konkurzne mase Božidar Raić je ob tej priliki prečital poročilo, iz katerega je razvidno, da znašajo aktivna sredstva 617.225 Din, v kar je všteto tudi nepremično imetje. Pasiva znašajo 1.389.060 Din, čista pasiva pa 771.935 Din. Lastnik tvrdke Dušan Magdić je prosil, naj se konkurzni narok odgodi za mesec dni, da bi mogel v tem času pripraviti ponudbo za prisilno poravnavo. Njegovemu predlogu se je ugodilo.

Mineralna voda v Sisku

Sisak, 11. marca. f. Tu se mudi že nekoliko dni univerzitetni profesor dr. Franjo Bubanović, ki proučuje radioaktivnost jodove vode v navrtanjih industrija Petra Tešića. Ko bo kemijsko preizkuševališče v Zagrebu izvršilo svojo analizo, se bo ta voda pričela oddajati v promet.

Delovni čas gledališkega osobja

Beograd, 11. marca. p. Danes so bila predkinjena pogajanja med upravo Narodnega gledališča in zastopniki njegovega tehničnega osobja o izdelavi posebnega pravilnika o delu. Delovni čas tehničnega osobja doslej ni bil urejen ter je bilo tehnično osobje zaposleno tudi po 15 ur na dan, ne da bi dobilo za prekomerno delo kakšno nagrado. Pogajanja za ureditev delovnih odnosov se še pričela že pred dvema mesecema in je posredovala tudi delavska zbornica. Do sporazuma pa ni prišlo in so bila zato danes pogajanja prekinjena.

Banaški obrtniki za zaščito obrtniških interesov

Predlagajo čimprejšnjo izdajo enotnega obrtnega zakona, obvezne stanovske organizacije, bolezensko in starostno zavarovanje in odpravo šušmarstva

Vel. Bečkerek, 11. marca p. Včeraj se je vršilo v Vel. Bečkereku zborovanje delegatov obrtniških organizacij iz vsega Banata. Prisostvoval mu je tudi predsednik beogradske obrtne zbornice Milan Stojanović. Po vsestranski debati je bila sprejeta resolucija, v kateri se naproša vlada, naj čimprej uvede enoten obrtni zakon za vse državo, pred tem pa zaščiti imenja obrtniških ustanov in organizacij. V primeru da bi vlada hotela izdati zakon o obratih kot celoto, smatra skupščina, da bi bilo najprimerneje, ako se v ta zakon vstavi poseben oddelek o obrti v interesu celotnega gospodarstva. Skupščina smatra kot brezpogojno potrebno, da temeljni obrtni zakon na naslednjih načelih: 1. Obrtne delavnice smejo voditi samo osebe, ki so za to usposobljene. Usposobljenost se dokazuje s pričetkom o izvršenem mojstrskem izpitu. Mojstrske izpite smejo delati osebe, ki so bile zaposlene v obrti najmanj pet let kot pomočniki. Pravno priznani mojstri morejo voditi samo svojo delavnico. Pri osnovanju podružnice je lastnik dolžan, da ima strokovnega delovodjo za njeno vodstvo, ki mora imeti kvalifikacijo pravno pri-

znane mojstra. Isto velja za delavnice vdov in mladoletnih otrok umrlih mojstrov. 2. Osnujejo naj se potrebne strokovne obrtne šole obvezne za vse obrtniške vajence, ki naj jim država nudi potrebna sredstva za obsto. 3. Z zakonom naj se zaščiti do- znača podjetnost pri državnih in samouprav- nih licitacijah in dobavah. 4. Uvede naj se obvezno zavarovanje obrtnikov za slučaj bolezni, starosti in smrti. 5. Prepove naj se delo v kaznilnicah in izda strokovni zakon glede na javno prodajo. 6. Onemogoči naj se brezpravno delo (šušmarstvo) v kakr- šnikoli obliki. 7. Podpira in pospešuje naj se obrtniška podjetnost ter ustvari posebna državna pomoč v to svrhu. 8. Ustvari naj se obvezne obrtniške organizacije na profesionalni podlagi. 9. Osnujejo naj se posredovalna sodišča za reševanje sporov, nastalih v odnosih med delodajalci in de- lavskim osebjem. 10. Osnujejo naj se stalna izvoljena sodišča pri zbornicah. 11. Uvede naj se sistem posebnih obrtniških zbornic, ki bi bile najzanesljivejša zaslonba pravega razvoja obrtniške podjetnosti in ki bi posredovale med obrtnim stanom in pristoi- nimi obrtnim oblastmi.

Letalska nesreča v Mostarju

Smrtno sta se ponesrečila dva Slovenca — Letalo je padlo s precejšnje višine ter se razbilo, oba pilota pa sta obležala mrtva

Mostar, 11. marca. AA. Včeraj ob 10.30 popoldne se je pripetila na letališču blizu Mostarja tragična letalska nesreča, ki je brez njihove krivde zahtevala življenje dveh mladih intelektualnih dijakov. Dijak-narednik Fran Zalar in dijak-podnarednik Ivan Raković so se dvignili nekaj po 10. uri v zrak in krožila v zraku. Izenada pa je eksplodiral motor

in letalo se je v plamenih strmoglavilo na tla, kjer je pokopalo pod svojimi tle- čimi ruševinami obe nesrečni žrtvi. Ne- utegoma so prišli na pomoč vojaki, to- da njihov trud je bil zaman. Vojaška ko- misija je mogla ugotoviti smrt obeh di- jakov, nato pa način, kako se je nesreča pripetila.

Organizacija našega izvoza

Beograd, 11. marca. f. Kakor je bilo že javljeno, kaže udruženje naših izvoznikov veliko aktivnost v prizadevanju, da bi se plasirali naši proizvodi na inozemskih tržiščih, zlasti ker je za letos postal nemogoč sporazum med jugoslovanskimi, madžarski- mi in rumunskimi izvozniki za skupno or- ganizacijo izvoza živil, zlasti krave. Predst- avniki udruženja izvoznikov so v to svrhu po- stili tudi ministra trgovine Demetričevića, ker žele osnovati centralo za izvoz živil in drugih kmetijskih proizvodov, za katero naj bi jamčila država. Med tem pa se je pojavilo nasprotno mnenje združnih krogov, ki smat- rajo za potrebno, da naj bi se izvoz in pro- daja kmetijskih proizvodov organizirala s pomočjo združnih organizacij po tkzv. ka- nadekem sistemu (pulovi), ter naglašajo, da bi vsako podpiranje izvoznikov bilo v škodo producentov ter narodnega gospodarstva sploh. Zaradi tega sta predsednik zveze zem- ljooradnih združenj Jevrem Protić in direk- tor zveze Voja Gjorgjević posetila danes mi- nistra trgovine Demetričevića ter mu obrazlo- žila stališče združnih krogov. V ponedeljek bo v kabinetu ministra trgovine skupna kon- ferenca zastopnikov izvoznikov in zastopnikov združnikov, na kateri se bo obravnavalo to važno vprašanje.

Katastrofa v japonskem kinu

Tokio, 11. marca. Pri neki kinematografski predstavi v pomorskem oporišču Šinkaj v južni Koreji je pričel goreti film. Kino je bil kmalu v plamenih. Po dosedanjih poročilih so pri tej katastrofi izgubile živ- ljenje 104 osebe. Ranjenih je bilo nad sto ljudi. Skoro vse 104 žrtve požara v ki- nematografu v Šinkaju na Koreji so bili otroci; odrasli so bili med njimi le 3.

Mednarodne letalske nagrade

Pariz, 11. marca. d. Mednarodna letalska liga je razdeljevala včeraj vsakoletne na- grade. Mednarodno letalsko nagrado je do- bil znan francoski svetovni rekordor Co- stes, mednarodno nagrado za zrakoplov- stvo kapetan dr. Eckener in mednarodno nagrado za letalke, znana angleška pilotka Miss Spooner. Narodno nagrado za Nem- čijo je prejel baron König-Warthausen in narodno nagrado za Švico, major Rabholz pl. Graber.

Politični pretepi v Madridu

Madrid, 11. marca. g. Med madridskimi častniki in dijaki je prišlo do neprijetnega spora. Častniki so ustavili skupno dijakov ter jih spravevali o njihovem političnem pre- pričanju. Ko so dijaki priznali, da so re- publikanci, so jih častniki začeli pretepati z biči. Dijaki so nato napadli najstarejšega častnika ter ga težko poškodovali. Častniki so nato dijake ovadili univerzi.

Razpečevalci ničvrednih umetnih gnojil

Dunaj, 11. marca. d. Poslednja leta je bilo opažati, da prihajajo k avstrijskim kmeto- valcem vedno pogostejše razni agenti, ki ponujajo tem umetna gnojila, ki naj bi po- dovjela običajno letino. Ti agenti so imeli ponarejena pismena priporočila raznih kme- tijskih organizacij ter izvajali od njih ve- lika naročila umetnih gnojil. Pri preiskavi umetnih gnojil, ki so jih po teh naročilih sprejeli kmetovalci, pa se je izkazalo, da so bila najslabše vrste ter sestavljena čes- to tako, da so povzročila baš nasprotno kakor so pričakovali njihovi kupci. Proiz- vodnja teh gnojil je bila zelo poceni ter so delale tovarne z razpečevanjem gnojil ve- like dobičke. Zaradi tega je bilo aretiranih več potnikov, ki so prodajali po deželi nič vredna umetna gnojila. In zarote to- varne, ki so jih izdelovale. Aretirani agen- ti in lastniki tovarn se bodo morali zago- varjati pred sodiščem zaradi goljufije.

Split brez luči

Split, 11. marca. n. V pretekli noči je udarila strela v glavni električni kabel v ulici Zrinjskega. Zaradi tega je zgorel vod v daljavi 15 m ter je ostalo mesto tri ure v temi. Zlasti veliko paniko je izzvala tema na mnogih zabavah, ker niso ime- li izjave pripravičene nobene druge razsvetljave in so se morali zaradi predolgega prekinjenja to- ka raziti.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.71, Berlin 13.475-13.5025 (13.4875), Bruselj 7.8905. Bu- dimpešta 9.9014, Curih 10.944-10.974 (10.969), Dunaj 796.31-799.31 (797.81), London 274.95-275.75 (275.85), New York 56.405-56.605 (56.506), Pariz 221.70, Praga 167.44-168.24 (167.84), Trst 295.66-297.66 (296.66).

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.215, London 25.1125, New York 516.40, Milan 27.055, Madrid 635, Berlin 123.06, Dunaj 72.765, Sofija 3.745, Praga 15.31, Varšava 58.075, Budimpešta 90.325, Bukaršta 3.0675.

